

Jaaroverzicht 2020

KansPlus

Inleiding

In dit jaaroverzicht geven wij een samenvatting van de werkzaamheden van het landelijk bureau van KansPlus in 2020. Zoals voor iedereen heeft de COVID-19 pandemie ook voor KansPlus in 2020 gevolgen gehad. Veel werkzaamheden werden bepaald door de coronapandemie en de maatregelen die daarmee gepaard gaan. Daarin heeft onze missie en visie ook in het afgelopen jaar onze richting bepaald.

KansPlus is een belangenorganisatie voor mensen met een verstandelijke beperking. Het merendeel van onze leden bestaat uit ouders, broers en zussen van mensen met een verstandelijke beperking. Ook mensen met een beperking zijn lid van KansPlus. De opdracht die KansPlus zichzelf stelt is het bevorderen van een goede kwaliteit van leven voor mensen met een verstandelijke beperking. We vertalen dit in drie kerntaken.

- *Belangenbehartiging.* Dit doen we zowel landelijk als lokaal in de richting van de politiek, zorgaanbieders en andere beleidsbepalende organen en organisaties.
- *Dienstverlening.* Ondersteuning en advisering van individuele leden via het Kennis- en adviescentrum en ondersteuning van cliëntenraden en via VraagRaak, het steunpunt medezeggenschap van KansPlus.
- *Ontmoeting.* Recreatieve activiteiten voor mensen met een verstandelijke beperking, ledenvergaderingen en themabijeenkomsten.

In het land werken onze ledengroepen samen met de leden aan dezelfde missie. Iedere ledengroep draagt op een eigen wijze bij. Sommige ledengroepen organiseren mooie activiteiten waar de mensen waar het om gaat heel gelukkig van worden en waardoor zij hun sociale netwerk kunnen vergroten. Andere ledengroepen focussen zich meer op de belangenbehartiging op lokaal niveau en lobbyen voor beter vervoer, goede dagbesteding, betere toegankelijkheid, meer oog voor mensen met een verstandelijke beperking. En er wordt hard gewerkt. Dat zien we in de tijdschriften die we onder ogen krijgen, op sociale media en dat horen we in contacten die we hebben.

Het landelijk bestuur van KansPlus is trots op de ledengroepen en weet dat zij vaak met beperkte menskracht zich optimaal en op vrijwillige basis inzetten voor een mooi leven voor mensen met een verstandelijk beperking. Hier past alleen maar hele grote waardering voor. In 2020 zijn veel activiteiten helaas niet doorggegaan omdat elkaar fysiek ontmoeten niet of nauwelijks mogelijk was. Daardoor hebben veel ledengroepen geen activiteiten kunnen organiseren en is op andere manieren contact met leden geweest.

Dit jaaroverzicht is opgebouwd langs de lijnen van het strategisch beleidsplan 2019-2023. Het strategisch beleid bestaat uit zes bouwstenen. Zij staan niet los van elkaar, maar beïnvloeden elkaar.

De zes bouwstenen zijn:

1. Versterking van de dienstverlening
2. Een dynamische organisatie met ruimte voor ontmoeting en het delen van ervaringen
3. Een inhoudelijk herkenbare koers met een aantal speerpunten
4. Lokale belangennetwerken
5. Samenwerking
6. Zorg voor medewerkers

Inhoud

Inleiding	1
Bouwsteen 1: Versterking van de dienstverlening	4
1.1 Kennis- en adviescentrum	4
1.2 VraagRaak en Medezeggenschap	5
Bouwsteen 2: een dynamische organisatie met ruimte voor ontmoeting en het delen van ervaringen.....	6
2.1 Samenwerking met ledengroepen	6
2.2 Familieverenigingen en familiebeleid.....	7
Bouwsteen 3: een inhoudelijk herkenbare koers.....	7
3.1 Landelijke belangenbehartiging.....	8
3.2 Dementietafels en programma Samen kom je verder	11
3.3 Project Toerusting van familie en cliënten in het nieuwe landschap van zeggenschap en inspraak binnen de verstandelijke gehandicaptenzorg	11
Bouwsteen 4: lokale belangenbehartiging	11
Bouwsteen 5: Samenwerking	12
Bouwsteen 6: Zorg voor medewerkers.....	13
6.1 Bureau organisatie	13
6.2 Financiën en administratie	13
6.3 Public relations en communicatie	14
6.4 Het bestuur	16
Slotwoord.....	17
KansPlus 2020 in getallen	18

Bouwsteen 1: Versterking van de dienstverlening

1.1 Kennis- en adviescentrum

Het Kennis- en adviescentrum adviseert individuele leden, ledengroepen, cliëntenraden en familieverenigingen. Ook personen die geen lid zijn krijgen eenmalig advies. Het Kennis- en adviescentrum kan zowel op landelijk niveau als voor geïnteresseerde ledengroepen een overzicht geven van de signalen die ontvangen worden. Niet alleen onze leden hebben contact met het Kennis- en adviescentrum, ook potentiële leden, organisaties, studenten en onderzoekers nemen contact op.

Het Kennis- en adviescentrum biedt een luisterend oor, beantwoordt vragen, geeft advies, informatie en stelt mensen in de gelegenheid deelgenoot te worden van vergelijkbare ervaringen van lotgenoten. Het kennis- en adviescentrum is per telefoon en per e-mail bereikbaar. E-mail wordt binnen 5 werkdagen beantwoord.

Medewerkers maken, na toestemming en met inachtneming van de AVG, een verslag van de contacten in het relatiebeheersysteem. Contacten zijn vaak meermalig.

Het Kennis- en adviescentrum was in 2020 in de periode eind maart tot begin juli op elke werkdag 's ochtends bereikbaar. In de andere periodes van 2020 was het Kennis- en adviescentrum, zoals anders, 4 ochtenden per week telefonisch bereikbaar.

In 2020 was er sprake van 48% meer registraties dan in 2019. 41% van de registraties in 2020 zijn corona gerelateerd. Daarbij gingen de vragen en signalen vooral over de bezoeksregeling en dagbesteding. Tegen het einde van 2020 kwamen er meer vragen over de vaccinaties.

In 2020 hebben we door middel van regelmatige video-bijeenkomsten onze leden op de hoogte gehouden van de coronamaatregelen in de gehandicaptensector. Tijdens deze video-bijeenkomsten konden leden ook hun ervaringen delen. Gemiddeld waren daar 25 leden bij aanwezig. Ervaringen die wij ook meegenomen hebben als signalen in onze overleggen met diverse partijen, zoals VWS en de cliënten- en patiëntenorganisaties. In 2020 hebben we zo'n 13 keer vanaf begin april een video-bijeenkomst georganiseerd. Eerst wekelijks, vanaf juli maandelijks.

Naast corona gerelateerde vragen en signalen waren er ook, net als in voorgaande jaren vragen en signalen waarbij vaak sprake is van complexe situaties die een langduriger traject vragen. Sinds 2019 kunnen we verwijzen naar een onafhankelijk cliëntondersteuner. We dragen daarbij zorg voor een zogenaamde 'warme overdracht'. Dit is in 2020 vaker gebeurd dan in 2019.

Naast vragen beantwoorden signaleren we ook relevante onderwerpen. Deze signalen gebruiken we waar nodig om met onderbouwing te kunnen reageren naar de overheid en andere betrokken instanties. Veel van de in 2020 ontvangen signalen hebben we gebruikt in de overleggen die we hadden met diverse partners. Onder andere over het tot stand komen van de verschillende handreikingen over dagbesteding en bezoek en logeren.

Het Kennis- en adviescentrum wordt bezet door een consulent, een coördinator en zeven ervaringsdeskundige vrijwilligers. In 2020 hebben we 1 nieuwe vrijwilliger aan ons team mogen toevoegen. De vrijwilligers en medewerkers krijgen regelmatig bijscholing op het gebied van relevante onderwerpen. In 2020 zijn zij, naast het informeren over de maatregelen betreffende corona en wat daarmee samenhangt, bijgeschoold over cliëntondersteuning. Dit laatste samen met medewerkers en vrijwilligers van SienEigenwijs. Verder hebben medewerkers van het Kennis- en adviescentrum als experts deelgenomen aan het digitale congres 'Wat als ik er niet meer ben'. Hierbij waren naast KansPlus ook EMBNederland, CP Nederland en Sien betrokken.

Door op te hoogte te blijven van actuele gebeurtenissen in de zorgwereld blijven onze medewerkers en vrijwilligers in staat om hun kennis in te zetten voor onze (potentiële) leden. In 2020 is gestart dit digitaal te doen. In 2021 en na corona zal dit ook digitaal worden voortgezet. Op deze manier is frequenter en overleg mogelijk.

1.2 VraagRaak en Medezeggenschap

VraagRaak is het steunpunt medezeggenschap van KansPlus. Het Steunpunt is er voor cliëntenraden, verwantenraden, familieverbanden/verenigingen en ledengroepen.

Het aanbod aan trainingen en cursussen is geactualiseerd.

In 2020 zijn 10 digitale trainingen aan cliënten- en familieradenraden aangeboden. Daarnaast heeft een aantal cliënten-en familieraden gebruik gemaakt van de adviesfunctie van VraagRaak. Ons bereikten vragen hoe als cliënten om te gaan met vrijheidsbeperkende maatregelen bij zorgaanbieders in het kader van corona. Welke rol heeft de cliëntenraad hieromtrent. We bemerkten dat de cliënten-familieraad heel wisselend is ingezet door de zorgaanbieder dan wel gebruik gemaakt heeft van haar adviesrecht. Mede door de coronacrisis heeft het implementeren van de nieuwe Wmcz2018 een achterstand opgelopen. Menig cliëntenraad hoopt dit medio 2021 stevig op te pakken. Vanuit VraagRaak is een aantal maal, op verzoek, digitaal voorlichting gegeven aan cliëntenraden over de mogelijkheden en wijze waarop de implementatie ter hand zou kunnen worden genomen. Verder komen er ook via cliëntenraden regelmatig vragen binnen over de consequenties van de invoering van de wet zorg en dwang per 1 januari 2020. Dit vertaalde zich regelmatig in vraagstukken rondom enerzijds de Wzd en anderzijds beleid vanuit de instelling in het kader van corona. Lastige vraagstukken, waar cliëntenraden zich over buigen. We zien hele verschillende oplossingen in het land.

KansPlus heeft samen met het Landelijk Steunpunt (mede)zeggenschap (LSR) en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) een handreiking Wmcz 2018 en een model medezeggenschapsregeling ontwikkeld. De Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 (Wmcz 2018) is op 1 juli 2020 in werking getreden. Vanaf dat moment moeten zorgaanbieders onder andere aan de slag met het organiseren van inspraak (artikel 2). Vanaf 1 januari 2021 moeten zorgaanbieders en cliëntenraden gaan werken met de nieuwe medezeggenschapsregeling. De handreiking en de modelregeling bieden een handvat hiervoor.

In oktober is in samenwerking met het LSR een handreiking gemaakt en gepubliceerd over wat lokale cliënten- en verwantenraden kunnen doen tijdens de coronacrisis. Een handreiking met praktische handvatten. Niet alleen bruikbaar voor lokale raden, maar ook voor centrale cliënten- en verwantenraden, zorgprofessionals en managers.

Ook in 2020 heeft een cliëntenradendag plaats gevonden in december. Vanwege de coronacrisis is het ditmaal een digitale bijeenkomst georganiseerd waarbij een beperkt aantal mensen aanwezig kon zijn. Gedurende de dag waren er rond de 400 mensen ingelogd voor het congres. Aan de oproep om samen met de cliëntenraad te kijken is door meerdere raden gehoor gegeven. Naast leden van de cliëntenraad keken er ook veel verwanten, vertegenwoordigers en professionals, zoals ondersteuners van de medezeggenschap en beleids- en stafmedewerkers, naar het congres. Vanuit heel Nederland deden mensen mee. Na de gezamenlijke start volgden twee rondes met workshops en programma's. Bezoekers konden kiezen om dieper in te gaan op een onderwerp uit de Wmcz 2018. Dat ging bijvoorbeeld over Contact met de achterban, Lokale medezeggenschap en Inspraak, Ongevraagd advies geven en Toezicht en medezeggenschap. Workshops gingen onder meer over het Instemmingsrecht en de Medezeggenschapsregeling.

Bouwsteen 2: een dynamische organisatie met ruimte voor ontmoeting en het delen van ervaringen

2.1 Samenwerking met ledengroepen

Het aantal actieve ledengroepen in het land neemt af. Dit wordt veroorzaakt doordat het in een aantal ledengroepen niet meer lukt om nieuwe bestuurders te vinden die de activiteiten kunnen voortzetten. Er is het landelijk bestuur veel aan gelegen om de continuïteit van de lokale activiteiten te ondersteunen. Daarnaast is het belangrijk dat ledengroepen meer van elkaars ervaringen en kennis gebruik kunnen maken.

Om het delen van kennis en ervaring mogelijk te maken is het belangrijk dat de ledengroepen hun jaarplannen beschikbaar stellen aan het landelijk bestuur zodat deze via de website met andere ledengroepen gedeeld kunnen worden. Als er in een ledengroep geen bestuur meer gevormd kan worden, kan in overleg met de laatste bestuurders door het landelijk bestuur besloten worden de ledengroep op te heffen en de leden onder te brengen bij naburige ledengroepen.

Een gedecentraliseerde vereniging brengt met zich mee dat het voor het landelijk bestuur niet gemakkelijk is om zicht te hebben op processen die zich binnen de ledengroepen afspelen en waarvoor het landelijk bestuur verantwoordelijkheid draagt.

Het is belangrijk dat er een betere afstemming komt tussen de ledengroepen en het landelijk bureau over de juridische en economische verhoudingen. In 2020 is, net als in 2019, gewerkt naar een dynamische vereniging in breder perspectief en in strategische samenhang. Dit o.a. op het gebied van:

- vrijwilligersbeleid
- reglementen zoals klachtrecht
- het borgen van de privacy

- lidmaatschapsvormen.

Met name het vrijwilligersbeleid is in samenwerking met Sien aangepast.

In 2020 zijn een gouden Speld van Verdienste uitgereikt aan de afgetreden voorzitter van het landelijk bestuur Pouwel van de Siepkamp en een zilveren Speld van Verdienste aan het afgetreden lid van het landelijk bestuur Miriam Zegger uitgereikt.

2.2 Familieverenigingen en familiebeleid

Er is een aantal familieverenigingen buitengewoon lid van KansPlus. KansPlus wil hen met raad en daad terzijde staan.

In 2020 is de werkgroep implementatie familiebeleid grotendeels niet bij elkaar gekomen vanwege de coronamaatregelen. Dit betekent echter niet dat er geen aandacht is geweest voor het bevorderen van het familiebeleid in zorginstellingen. In alle corona overleggen die wekelijks gevoerd zijn met het ministerie van VWS, de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland en andere patiënten- en cliëntenorganisaties is gepleit voor een grote betrokkenheid van familie bij het bepalen van de coronamaatregelen, zodat er op maat gekeken kan worden naar wat van belang is voor deze unieke persoon en zijn/haar netwerk. Ook zijn er twee processen gevoerd door familieverenigingen, namelijk door door Lunetzorg en Leekerweide. <https://www.kansplus.nl/2021/03/30/nza-moet-bij-fusie-naar-familie-luisteren/>

Ook is in 2020 is naar aanleiding van alle ervaringen in de coronapandemie een uitgebreid projectplan geschreven 'werken in de groepsdriehoek'. Na een aanvankelijk positieve beoordeling door Zonmw is de aanvraag uiteindelijk in 2021 niet gehonoreerd. Er waren ook al zorginstellingen die graag mee wilden doen en de VGN ondersteunde de aanvraag. Dit plan wordt nu bij een andere subsidieverstrekker opnieuw ingediend. Op de gezamenlijke website van het LSR en KansPlus/VraagRaak <http://www.meepraten.net> staat ook veel informatie voor familieverenigingen en familieverbanden.

Bouwsteen 3: een inhoudelijk herkenbare koers

In de belangenbehartiging hanteert KansPlus zowel op landelijk als op lokaal niveau een consistente lijn die we terugvinden in onze standpunten en activiteiten.

Deze lijn bestaat uit de volgende elementen:

- kwaliteit van zorg moet herkenbaar resulteren in kwaliteit van leven voor mensen met een verstandelijke beperking.
- de rechten en behoeftes van mensen met een beperking moeten het uitgangspunt zijn bij beleidsvorming en vormgeving van zorgprocessen
- Erkenning van de ervaringsdeskundigheid van naasten en van de noodzaak dat naasten een volwaardige plaats in het leven van de persoon met een beperking moeten hebben en houden.

3.1 Landelijke belangenbehartiging

In 2020 is er door de coronapandemie veel werk gedaan in het kader van de landelijke belangenbehartiging voor de positie en het welzijn van mensen met een verstandelijke beperking en hun naasten. KansPlus heeft opgetreden als woordvoerder van verschillende vg-organisaties in samenwerking met Ieder(in) en de VGN. Dit heeft onder andere geresulteerd in handreikingen voor bezoek en logeren en dagbesteding.

Als KansPlus hebben we aangedrongen op maatwerk. De belangrijkste speerpunten daarbij waren: aandacht voor kwaliteit van leven, zorgvuldige risico-afweging zowel op medisch als sociaal-emotioneel gebied, dialoog met cliënten en naasten over persoonlijke vrijheid en contact met familie, inzet van beschermende maatregelen en tests om contact met familie mogelijk te maken.

KansPlus richt zich in het kader van de landelijke belangenbehartiging op acties specifiek vanuit de VG-sector. Zij zal met nadruk aandacht vragen voor kwesties die vanuit de achterban worden aangereikt dan wel vanuit de landelijke ontwikkelingen opdoemen. We zijn meedenkende partners bij ontwikkelingen die van belang zijn voor onze doelgroep. Onze focus ligt op goede zorg, bekostigingswijze zorg, wonen, recreatie, onderwijs, arbeid of activiteiten, emancipatie, deskundigheid professionals, governance en bij familiebeleid en (mede)zeggenschap in instellingen. Belangrijk was in 2020 de implementatie van de Wet zorg en dwang (Wzd).

We zien de praktijk dat veel zorgaanbieders de implementatie van de Wzd in de organisatie nog niet hebben afgerond omdat veel zorg, zeker het eerste half jaar, op een andere wijze werd gegeven, digitale bijeenkomsten plaats vonden enz. Bovendien zijn veel zorgaanbieders heel druk met het bestrijden van de coronacrisis, eerst de beschermingsmiddelen, hoe om te gaan met quarantaine, besmettingen enz. Vanuit Kansplus is deelgenomen aan verschillende werkgroepen in het kader van de Wzd en is een bijdrage geleverd aan de reparatiewet. De in 2019 door KansPlus geschreven brochures zijn veelvuldig gebruikt door het kennis- en Adviescentrum en digitaal verspreid. Zeker in het kader van vrijheidsbeperkende maatregelen in het kader van de coronamaatregelen komen er veel vragen binnen over wat mag en kan. Steeds is er op individueel niveau naar situaties gekeken en een enkele keer doorverwezen naar de cliëntenvertrouwenspersoon Wzd.

KansPlus maakt deel uit van de stuurgroep kwaliteitskader. In 2015 en 2016 hebben alle relevante partijen uit de gehandicaptenzorg gewerkt aan een vernieuwing van het landelijk kwaliteitskader. Dit deden ze vanuit een gezamenlijk initiatief. Deze partijen zijn landelijke cliëntenorganisaties, beroepsgroepen, branchevereniging, Zorgkantoren en de Inspectie voor Gezondheidszorg. De partijen hebben zich verenigd in een landelijke stuurgroep, onder voorzitterschap van prof. Dr. Meurs, Hoogleraar bestuur van de gezondheidszorg. Bij de stuurgroep zijn twee waarnemers betrokken; Ministerie van VWS (directie langdurige zorg) en Zorginstituut Nederland Samen hebben de partijen het vernieuwd kwaliteitskader met een nieuwe systematiek doorontwikkeld. Deze nieuwe systematiek is zinvol en werkbaar, zo blijkt uit proeftuinen die in 2016 zijn uitgevoerd. Bovendien heeft ze op drie gebieden meerwaarde ten opzichte van de werkwijzen uit het huidige kwaliteitskader. Allereerst focust de werkwijze zich meer dan voorheen op de kwaliteit van bestaan van mensen met een beperking en de bijdrage die zorg en ondersteuning daaraan leveren. Bovendien krijgen

leren en verbeteren in de praktijk een sterk accent. Tenslotte is er onmisbare aandacht voor wat cliënten zelf vinden van kwaliteit. In het kader van de jaarlijkse kwaliteitsrapportage is KansPlus een aantal maal betrokken geweest bij externe visitaties. Via het kwaliteitsrapport is de bestuurder transparant over de kwaliteit van de zorg en dienstverlening die de organisatie levert. De aansluitende visitatie vindt één keer per twee jaar plaats. De vorm van de visitatie kan variëren. Bijvoorbeeld een commissie met externe deskundigen of een leernetwerk van vakmensen. Hoe dan ook, het visitatieteam telt minimaal twee externe deskundigen. Het bestuur van de organisatie onderbouwt de keuze voor de invulling van de externe visitatie. De visitatie geeft een antwoord op de vraag hoe de organisatie kwaliteit van zorg en kwaliteit van bestaan en bijbehorende verbeteracties duidt en onderbouwt in het kwaliteitsrapport. Daarbij geeft ze geen oordeel over de verschillende facetten van de kwaliteit van de dienstverlening zelf. Ook aspecten van volledigheid en objectiviteit komen aan de orde. Het visitatieteam komt tot een beknopt verslag van bevindingen. Het is tevens wenselijk dat het team tijdens een ontmoeting met het instellingsbestuur – en aanwezige vertegenwoordigers van cliënten en medewerkers – de inzichten in dialoog doorneemt en verwerkt. De bevindingen van de visitatie worden als bijlage toegevoegd aan het bestuurlijke kwaliteitsrapport en zijn daarmee beschikbaar voor de IGZ en het zorgkantoor.

Verder wordt KansPlus regelmatig gevraagd door stakeholders als Vilans, VGN, VWS, Nza, Zorginstituut e.d. om mee te denken en mee te spreken over tal van onderwerpen, zoals de zorginkoop, kostenonderzoek e.d. We constateren dat KansPlus ook in het kader van de landelijke belangenbehartiging een steeds stevigere positie ontwikkelt. Veel organisaties weten ons te vinden en benaderen ons om de stem van de cliënt en naaste te horen.

In 2020 is, samen met Sien en Ieder(in), vervolg gegeven aan de in 2019 gestarte actie inzake het door zorginstellingen ontheffen van familie uit het beschermingsbewind. Zie onze eerdere berichtgeving hierover op <https://www.kansplus.nl/2020/01/01/brieven-kansplus-sien-en-iederin-aan-relevante-organisaties-inzake-ontheffing-familie-uit-beschermingsbewind/>. Ook zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de Raad voor de rechtspraak en de VGN. De te volgen procedure ziet er zorgvuldig uit. Een belangrijke aanvulling moet echter zijn dat een ontslagverzoek vanwege een verstoorde relatie en vastgelopen meningsverschillen, alleen in behandeling mag worden genomen als hier een zorgvuldig mediation traject aan vooraf is gegaan. Ook vinden we dat, indien een familielid het mentorschap ontnomen wordt, in de beschikking moet worden opgenomen dat de nieuwe mentor al het mogelijke moet doen om de relaties in de driehoek cliënt – familie – zorgverleners te verbeteren. De vertegenwoordigers van de Raad voor de rechtspraak hebben toegezegd deze punten mee te nemen in hun adviezen aan de kantonrechters. In PlusPunt van juni 2020 is een artikel hierover verschenen.

KansPlus heeft samen met Zorginstituut Nederland digitale bijeenkomsten georganiseerd naar de zorg voor mensen met probleemgedrag. Hierdoor kon kennis van verwanten gedeeld kon worden als waardevolle bijdrage in onderzoek. Hiervan is zeer recent een rapport verschenen Samen een modus zoeken'-ervaringskennis van verwanten. Zie <https://www.kansplus.nl/2021/04/28/eindrapportage-project-lokale-belangenbehartiging/>

De Klachtencommissie Onvrijwillige Zorg (KOCZ) is ingesteld door de brancheorganisaties ActiZ en VGN, samen met cliënten-organisaties Ieder(in), KansPlus, LOC Waardevolle Zorg en het LSR. De KCOZ is er voor klachten over de Wet zorg en dwang en heeft sinds februari 2020 ook een eigen website: www.kcoz.nl

Ook in 2020 hebben wij gewerkt aan een aantal projecten die voortkomen uit het programma Volwaardig leven van VWS.

- Het programma Volwaardig leven bouwt voort op de resultaten van het programma 'Samen werken aan een betere gehandicaptenzorg', de kwaliteitsagenda. Samen met Ieder(in), VGN, MEE, LSR, LFB, Stichting Klokkenluiders VG, KansPlus
- De afronding van de kwaliteitsagenda heeft ook in 2020 tijd gevraagd. De werkzaamheden rondom de website www.meepraten.net liepen ook in 2020 nog door.
- In december heeft het jaarlijkse landelijk congres cliëntenraden plaatsgevonden. Deze keer vanwege de coronamaatregelen digitaal. Kik voor een terugblik op <https://www.kansplus.nl/2020/12/08/congres-clientenraden-gehandicaptenzorg-groot-succes/>
- De organisatie en coördinatie van het congres Volwaardig leven, voorlichting over zorgwetten in Makkelijk Nederlands op scholen en kinderdagcentra. In totaal geven we in de periode n 2019 en 2021 op 100 scholen en kinderdagcentra informatie over de zorgwetten. Hiertoe is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met ClientondersteuningPLUS.
- Zorgkaart: KansPlus maakt deel uit van de projectorganisatie rondom Zorgkaart Nederland. De vragenlijsten voor cliënten zijn aangepast, er wordt nagedacht over een andere manier van het afnemen van interviews, er worden trainingen ontwikkeld voor interviewbureaus. KansPlus heeft zelf ook een aantal interviewers opgeleid die in gezet kunnen worden om interviews af te nemen bij cliënten en naasten.
- SAMEN STERK DAGEN : De geplande samenwerkdagen in het kader van 'Volwaardig leven' hebben geen doorgang gevonden. Deze zijn, in overleg met VWS, verplaatst naar najaar 2021.
- Bijeenkomsten voor scholen en ouders over de zorgwetten in eenvoudig Nederlands. KansPlus voert een project uit in het kader van Volwaardig leven waar tijdens 100 bijeenkomsten die worden gegeven in 2,5 jaar tijd ouders over de zorgwetten worden geïnformeerd. Tijdens de coronacrisis is het niet mogelijk om fysiek bij elkaar te komen. Dat heeft er toe geleid dat we 4 filmpjes hebben laten ontwikkelen. Ouders kunnen zich online inschrijven, krijgen een wachtwoord voor het bekijken van een filmpje en sluiten aan tijdens een online sessie waar nadere informatie wordt gegeven en ouders de gelegenheid krijgen om vragen te stellen. In 2020 hebben we 20 digitale bijeenkomsten georganiseerd en 8 fysieke bijeenkomsten. Na afloop ontvangen ouders de brochure 'Zorgwetten sinds 2015' die in 2020 is herschreven. Er blijft, na een aanvankelijke dip midden in de coronacrisis, een enorme behoefte aan informatie om de weg op de juiste weg te vinden.

3.2 Dementietafels en programma Samen kom je verder

Sinds 2016 heeft KansPlus het project 'Dementietafels: delen en verbeteren' overgenomen van de koepelorganisatie Ieder(in). Binnen een dementietafel kunnen naastbetrokkenen en professionals hun kennis en ervaringen delen. In (bijna) elke provincie zijn nu dementietafels actief. Zorgaanbieders en cliëntenorganisaties zijn hierbinnen actief. Ook is de universiteit van Groningen betrokken. KansPlus heeft het programma ook in 2020 ondersteund via het Kennis- en adviescentrum en de verenigingskanalen PlusPunt, de Nieuwsbrief en de website van KansPlus/VraagRaak. In 2018 is het driejarige Programma Samen kom je verder gestart. Ook mensen met verstandelijke beperkingen krijgen steeds vaker te maken met dementie, omdat ook zij steeds ouder worden. Goede dementiezorg voor mensen met een verstandelijke beperking betekent dat de betrokkenen weten dat dementie voor kan komen bij deze mensen, in verschillende vormen, met verschillende kenmerken en met een verschillend verloop. Ook is het van belang dat de dementie tijdig gesignaleerd wordt, er een zorgvuldige diagnose plaatsvindt, er multidisciplinair samengewerkt wordt en de cliënt en zijn naasten betrokken zijn. Zo kan passende, persoonsgerichte ondersteuning geboden worden. In dit programma werken we vanaf 2018 drie jaar aan het verbeteren van de dementiezorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Er wordt met veel partijen nauw samengewerkt: Netwerk Gedragsdeskundigen Ouderen, Vilans, Philadelphia, Hanzehogeschool Groningen, VU, UMCG, Universiteit Tilburg. KansPlus is projectleider van twee projecten binnen het programma: de campagne en het toerusten van familie en naasten.

Tijdens het schrijven van dit overzicht heeft op 18 maart een succesvol congres voor naasten van mensen met dementie plaatsgevonden. Voor een terugblik kunt u klikken op <https://www.kansplus.nl/2021/03/30/congres-herken-jij-dementie-18-maart-2021/>

3.3 Project Toerusting van familie en cliënten in het nieuwe landschap van zeggenschap en inspraak binnen de verstandelijke gehandicaptenzorg

Voor dit project is verlenging aangevraagd. De zorginstellingen die meewerken aan dit project wilden de trainingen live volgen en niet digitaal, zodat wachten op een versoepeling van de coronamaatregelen om verder te kunnen gaan met dit project.

Bouwsteen 4: lokale belangenbehartiging

Een belangrijk deel van de lokale belangenbehartiging vindt plaats bij en wordt uitgevoerd door onze ledengroepen. Op <https://www.kansplus.nl/over-kansplus/ledengroepen/> is een overzicht te vinden van de ledengroepen met een verwijzing naar hun activiteiten. Het bestuur van KansPlus is trots op de ledengroepen en heeft grote waardering voor de vele vrijwilligers en het werk wat zij doen.

Vanuit het landelijk bestuur en het bureau heeft de versterking van de lokale belangenbehartiging ook in 2020 aandacht gekregen.

Het streven is om op regionaal niveau netwerken te ontwikkelen waarin mensen die actief zijn in de belangenbehartiging, zoals bijvoorbeeld in cliëntenraden, familieverbanden, lokale onderwijsaanbieders en medezeggenschapsraden op scholen, elkaar kunnen ontmoeten om

ervaringen te delen en om samen op te trekken in de richting van lokale zorgaanbieders en gemeenten. Als aanvulling op de in 2019 georganiseerde bijeenkomsten zijn in 2020 een zestal bijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met Sien. Dit is mogelijk door een subsidie die is toegekend door ZonMw voor het ontwikkelen van de regionale netwerken. Tijdens de bijeenkomsten gehouden werden bleek dat veel gemeenten nog amper zicht hebben op de behoefte van mensen met een verstandelijke beperking. Zowel de mensen uit de gemeenten als de belangenbehartigers die aanwezig waren, onderstreepten het belang van dit soort bijeenkomsten en het ontwikkelen van regionale netwerken. Centraal agendapunt van deze bijeenkomsten was de uitwerking van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een handicap, speciaal voor mensen met een verstandelijke beperking. Dit heeft geresulteerd in aanbevelingen voor gemeenten en zorgaanbieders. <https://www.kansplus.nl/2021/04/28/eindrapportage-project-lokale-belangenbehartiging/>

Bouwsteen 5: Samenwerking

Zowel lokaal als landelijk intensificeert KansPlus de samenwerking met andere organisaties. In eerste instantie richten we ons op belangenorganisaties van en voor mensen met een verstandelijke beperking. Maar op gezamenlijke onderwerpen trekken we zeker ook samen op met andere organisaties zoals de VGN, het LSR en andere belangenorganisaties voor de vg-sector.

Enkele voorbeelden:

Vanuit de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) is in 2020 het Ruimtemakersoverleg gestart waarin diverse zorgorganisaties en ouders/ verwanten vanuit KansPlus regelmatig met elkaar in gesprek gaan over de situatie en de gevolgen van de coronacrisis. Doel hiervan is om elkaars visie en ervaringen met elkaar te delen om zo een beter afgestemd beleid te kunnen voeren.

Met de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen directie en voorzitter van de VGN en directie en voorzitter van KansPlus.

Met diverse andere organisaties werken we samen. Zoals met het Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) waar we in de werkgroep zitten om de palliatieve richtlijn voor mensen met een verstandelijke beperking te maken.

Met diverse andere organisaties werken we samen in de klankbordgroep communicatie nieuwe donorwet van VWS. Ook zijn we betrokken bij de Toiletalliantie. Een samenwerking waarbij diverse organisaties zich inzetten voor meer toegankelijke openbare toiletten in Nederland.

Er is meegewerkt aan de totstandkoming van het platform Slim gezond/Get Wise.

KansPlus heeft bijeenkomsten van de stuurgroep van de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV) bijgewoond. De LCvV is bemiddelaar en scheidsrechter bij meningsverschillen tussen cliëntenraden en zorginstellingen in de uitvoering van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen. De LCvV wordt in stand gehouden door verschillende organisaties, waaronder KansPlus.

Met de LFB werken we samen in het project 'Stoer naar de Top' waarin het gaat om het verstevigen van de positie van cliënten door talentontwikkeling. Met het LSR werken we

nauw samen in de organisatie en uitvoering van het jaarlijkse cliëntenradencongres. Met Vilans, Philadelphia werken we samen in het programma Herken jij Dementie. Streven is de samenwerking te verstevigen.

Bouwsteen 6: Zorg voor medewerkers

De zorg voor medewerkers en de kwaliteit van het werk is een voortdurend punt van aandacht. De ervaring leert dat in de loop van het jaar, door externe ontwikkelingen, nieuwe activiteiten op KansPlus afkomen en dat actualisering en aanpassing van het jaarplan nodig is. Dit is normaal gesproken zo, maar heeft in 2020 bij de aanvang en het vervolg van de coronacrisis gedurende 2020 maximale flexibiliteit en aanpassing van medewerkers gevraagd.

We streven ernaar dat er voldoende vrije ruimte is om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen. Zo werken we ook aan duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. Het landelijk bestuur en het bureau van KansPlus werken ten behoeve van de leden en de vereniging. Klantvriendelijkheid en bereikbaarheid van bestuur en bureau zijn daarbij essentiële onderdelen.

6.1 Bureau organisatie

De capaciteit van het bureau omvat op 31 december 2020 3.9 fte (op 31 december 2019 4.3 fte).

Functies en werkzaamheden vinden plaats op de volgende werkterreinen: directie, directiesecretariaat, versterking dienstverlening, uitvoering projecten en lobbywerk, Kennis- en adviescentrum, financiële administratie, pr, communicatie en beheer klantrelatie. In 2020 is het landelijk bureau ondersteund door een vrijwilliger voor de ledenadministratie, zeven vrijwilligers voor het Kennis- en adviescentrum en een freelancer voor ICT-werkzaamheden.

Het directiesecretariaat is het front-office van KansPlus. Er wordt secretariële ondersteuning gegeven aan het algemeen bestuur KansPlus, de directie, het Kennis- en adviescentrum, PR/Communicatie en de Stichting Steunfonds KansPlus.

De werkzaamheden die uitgevoerd worden door de financiële administratie worden beschreven onder 'financiën en administratie'.

6.2 Financiën en administratie

Dankzij een aanzienlijk legaat dat de vereniging in 2020 mocht ontvangen, sluit KansPlus het boekjaar 2020 af met een positief resultaat. Echter, het over 2020 behaalde incidentele resultaat mag de vereniging niet afhouden van het realiseren van een blijvende oplossing voor het structurele exploitatietekort waar KansPlus de afgelopen jaren mee wordt geconfronteerd. Immers, de geleidelijke daling van het ledenbestand is niet gestopt, de subsidie vanuit de overheid dekt slechts deels de kosten van de landelijke organisatie en de (incidentele) baten uit projecten liggen op een lager niveau dan voorheen.

Kortom, ondanks haar huidige vermogens- en liquiditeitspositie zal de vereniging bij ongewijzigd beleid in zwaar weer belanden.

In 2021 zal het landelijk bestuur aan de Algemene Vergadering instemming en commitment vragen voor de uitvoering van een plan om het voortbestaan van KansPlus op de middellange termijn mogelijk te maken.

Voor een uitgebreide toelichting op de exploitatie van de vereniging over het boekjaar 2020 verwijzen wij naar de jaarrekening 2020. De jaarrekening 2019 is in de algemene vergadering van 24 oktober 2020 goedgekeurd.

De regionale KansPlus ledengroepen kunnen dikwijls uitgaan van een sterke lokale maatschappelijke verankering. Bij de financiering van hun activiteiten doen zij vaak een beroep op de ondersteuning vanuit goede doelen organisaties zoals HandicapNL, lokale overheden en niet op de laatste plaats lokale sponsoring. Daarnaast ontvangen zij een bijdrage vanuit de landelijke organisatie.

KansPlus wordt zeer regelmatig gevraagd om haar kennis en ervaring in te brengen bij voor onze doelgroep relevante projecten, onderzoeken en initiatieven. KansPlus ziet het deelnemen hieraan als een belangrijke vorm van belangenbehartiging. Ondanks de beperkte capaciteit van de landelijke organisatie, geeft KansPlus maximaal gehoor aan deze verzoeken. Echter, de tijdelijkheid en het wisselend karakter hiervan vormen een verzwarende factor in de bedrijfsvoering van de vereniging.

Ook in 2020 is verder gewerkt aan de verduidelijking en vastlegging van de rollen en de verantwoordelijkheid van de ledengroepen en het landelijk bestuur. Wetgeving rond het bestuur en toezicht op rechtspersonen zoals KansPlus en ontwikkelingen bij een van de ledengroepen onderstrepen de noodzaak dit onderwerp verder te vervolgen.

Binnen de financiële administratie van de vereniging is in 2020 veel aandacht besteed aan het verder optimaliseren van de interne organisatie, het bankverkeer en de administratieve systemen. Met de Rabobank zijn afspraken gemaakt waardoor de ledengroepen kunnen beschikken over de banksaldi, de landelijke organisatie haar centrale verantwoordelijkheid kan dragen en bespaard wordt op de bankkosten.

Bij dit alles spelen de bestuursleden van de ledengroepen een belangrijke rol. Wij bedanken hen dan ook van harte voor hun inzet en hun bijdrage aan het financiële “reilen en zeilen” van de vereniging.

6.3 Public relations en communicatie

PR en communicatie omvatten werkzaamheden op het gebied van alle bouwstenen uit het beleidsplan. KansPlus heeft via verschillende communicatiemiddelen het belang en de werkzaamheden van de vereniging zo goed mogelijk onder de aandacht gebracht en haar leden zo goed mogelijk geïnformeerd.

In 2020 is een groot deel van de communicatie bepaald door de coronacrisis en alles wat daarmee samenhangt.

In 2020 hebben we vanaf begin april zo'n 13 keer in de avonden een video-bijeenkomst voor leden georganiseerd over een actueel thema betreffende de coronapandemie. Eerst wekelijks, vanaf juli maandelijks. Gemiddeld waren daar 25 wisselende leden bij aanwezig. We hebben leden 7 keer via een directe mail vanuit het relatiebeheersysteem benaderd. Per keer zijn deze berichten naar zo'n 2500 leden verstuurd. Zo'n 60% van deze berichten is gelezen door geadresseerden. Van overige leden hebben we geen geldig mailadressen of wensen de leden geen directe mailing te ontvangen.

Daar naast zijn, net al in voorgaande jaren regelmatig nieuwsbrieven verstuurd naar leden, ledengroepen, cliëntenraden, familieverenigingen en belangstellenden. De reguliere KansPlus Nieuwsbrief is in 2020 8 keer uitgebracht. Vanaf februari in een nieuwe lay-out en via een gratis mailing programma. Dit vanwege kostenreductie.

Deze frequentie is minder dan in voorgaande jaren, maar dit is gecompenseerd door de direct mailing. De nieuwsbrief wordt gemiddeld naar zo'n 1900 adressen verstuurd. Ook is 7 keer een VraagRaak Nieuwsbrief met actueel nieuws over (mede)zeggenschap verstuurd naar gemiddeld naar 190 lezers.

Op de KansPlus website zijn 50 nieuwsberichten geplaatst, is de agenda bijgewerkt en is informatie geactualiseerd. Ook is een rubriek "Coronavirus: informatie en nieuws" op de website gemaakt waarin alle voor leden relevante informatie omtrent de coronapandemie bij elkaar is geplaatst en makkelijk te vinden is. Hier zijn onder andere de diverse handreikingen te vinden.

Op verzoek van ledengroepen zijn wijzigingen aan de ledengroepagina's uitgevoerd. Ledengroepen kunnen ook zelf hun pagina aanpassen en kunnen daarbij hulp vragen als dat nodig is.

VraagRaak heeft sinds 2019 een eigen website www.vraagraad.nu. Er zijn 29 nieuwe berichten geplaatst. De agenda is bijgewerkt en is ook de informatie zo actueel mogelijk gehouden.

Het verenigingsblad PlusPunt met ZEG's, het katern over (mede)zeggenschap, is ook in 2020 4 keer verschenen. Naast een papieren versie is ook steeds een digitale versie beschikbaar. In elk nummer verschijnen naast actuele artikelen en ervaringsverhalen ook vaste rubrieken. Actuele onderwerpen die in 2020 aan de orde kwamen: wonen en samenleven, zorg- en dienstverleningsovereenkomsten, beschermingsbewind, gevolgen coronacrisis. In ZEG's stonden naast ervaringsverhalen onder andere informerende artikelen over de LCVV (Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden), de Wmcz2018, de medezeggenschapsregeling en lokale medezeggenschap in crisistijd. Verder stond in elk nummer een ervaringsverhaal in het kader van het programma (H)erken jij dementie. Met dit alles omvat het blad een verscheidenheid aan onderwerpen waarmee we onze achterban breed informeren. Het voorwoord is ook in 2020 steeds door een ander lid van het landelijk bestuur geschreven. Hierdoor zijn zij meer zichtbaar voor de lezers en kunnen zij vertellen over hun rol binnen KansPlus.

KansPlus is actief op de sociale media. <https://www.kansplus.nl/2015/09/09/sociale-mediakansplus/>. Het streven is om te reageren met opvattingen, vragen en opmerkingen die

zich op het werkgebied van KansPlus/VraagRaak voordoen. Ook heeft KansPlus een besloten facebookgroep waarin leden van de groep een onderwerp ter sprake kunnen brengen. Verder zijn we actief via Twitter. In 2020 hebben we meer gebruik gemaakt van LinkedIn om daar relevante informatie te delen.

KansPlus heeft ook in 2020 via andere media, bijvoorbeeld via de landelijke radio, overlegsituaties en externe contacten van zich laten horen over diverse onderwerpen en thema's. Verder worden we veel gevraagd voor deelname aan focusgroepen en weten veel studenten ons te vinden voor informatie over de verstandelijk gehandicaptenzorg.

KansPlus maakt deel uit van de klankbordgroep communicatie nieuwe donorwet, die in 2020 niet erg actief was. Verder is KansPlus actief bij de Toilettalliantie: voor meer toegankelijke toiletten in openbare gebouwen.

Het project (her)structurering en modernisatie van de communicatieve uitingen van KansPlus met Internetdiensten Nederland (IDN) is gesubsidieerd door de Stichting Steunfonds en zal in 2021 afgerond zijn.

6.4 Het bestuur

Het landelijk bestuur heeft in 2020 12 keer vergaderd.

Het landelijk bestuur heeft zich naast de reguliere werkzaamheden in 2020 speciaal ingezet voor de werving van nieuwe bestuursleden. Ook is een heidag georganiseerd over het toekomstperspectief van KansPlus.

De algemene vergadering, het hoogste orgaan van de vereniging is in 2020 1 keer bij elkaar geweest. Door de coronacrisis was dit een digitale bijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst is de nieuwe voorzitter gekozen en heeft de vorige voorzitter afscheid genomen. Ook zijn 2 nieuwe bestuursleden benoemd en heeft 1 lid afscheid genomen.

In 2020 bestond het landelijk bestuur van KansPlus uit de volgende personen:

Pouwel van de Siepkamp, voorzitter tot oktober 2020

Harold de Graaf, voorzitter vanaf oktober 2020

Paul Grimmelikhuisen, penningmeester

José Laheij, bestuurslid

Miriam Zegger, bestuurslid tot oktober 2020

Lola Leenes, bestuurslid vanaf oktober 2020

Lian Roovers, bestuurslid vanaf oktober 2020

De verenigingsraad is het statutaire orgaan van de vereniging dat gevormd wordt door afgevaardigden van de ledengroepen, cliëntenraden en familieverbanden. In 2020 is de verenigingsraad niet bijeen geweest.

Slotwoord

2020 was vanaf half maart voor iedereen een ander jaar dan vooraf was kunnen voorzien. De coronapandemie heeft veel van ons werk bepaald in het afgelopen jaar. In de landelijke belangenbehartiging hebben we ons sterk gemaakt voor onze achterban. Dit heeft geresulteerd in diverse tastbare handreikingen. Ook in diverse overleggen op verschillende niveaus zijn we gezien en worden we veelvuldig gevraagd om onze expertise, kennis van onze achterban en onze ervaringskennis. Dit is vaak minder direct zichtbaar en meetbaar, maar draagt uiteindelijk bij aan een betere positie voor onze doelgroep.

Met deze en de andere activiteiten die beschreven zijn in dit jaaroverzicht hebben we gewerkt aan de missie van KansPlus:

‘KansPlus wil bijdragen aan een waardevol leven voor mensen met een verstandelijke beperking en hun naasten. KansPlus komt op voor en ondersteunt mensen met een verstandelijk beperking en hun netwerk. Een netwerk om cliënten heen bepaalt een groot deel van de kwaliteit van leven.’

Dit doen we niet alleen, maar samen met de inbreng van onze leden, lokale ledengroepen, cliëntenraden, familieverenigingen en samenwerkingspartners.

Namens het hele landelijk bestuur KansPlus,

Harold de Graaf
voorzitter

KansPlus 2020 in getallen

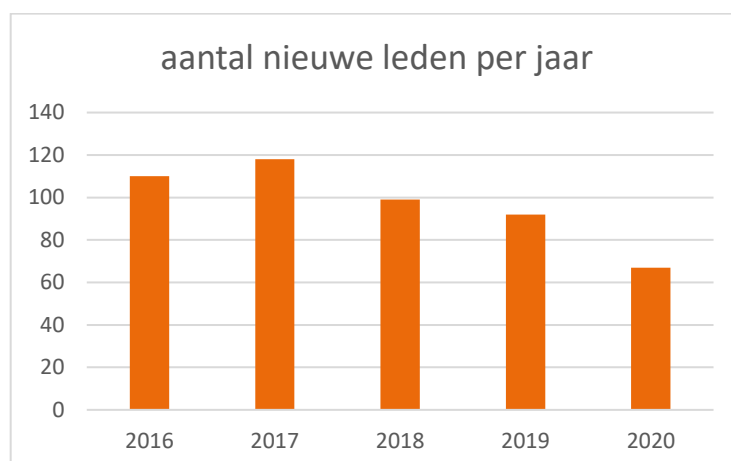
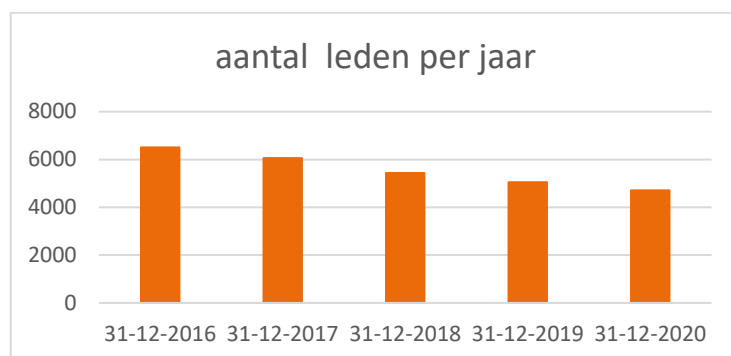
KansPlus

lidmaatschapsoort	1-1-2020	bij 2020	af 2020	31-12-2020
lidmaatschap KansPlus	4523	46	319	4250
gratis lid	7	0	0	7
gezinslidmaatschap	117	0	9	108
familielidmaatschap (hoofdlid)	54	9	1	62
familielidmaatschap	113	12	1	124
	4814	67	330	4551
abonnement PlusPunt/ZEG's	118	2	10	110

VraagRaak

lidmaatschap soort	31-12-2020	31-12-2019
Lidmaatschap familievereniging	3	3
Aansluiting VraagRaak < 50 cliënten	6	6
Aansluiting VraagRaak >50 <400 cliënten	22	25
Aansluiting VraagRaak >400 cliënten	17	17
Totaal	48	51

KansPlus leden 2016-2020

Kennis- en adviescentrum

Adviezen corona gerelateerd versus niet corona

registraties 2020	aantal	percentage
Corona gerelateerd	293	40.5
Niet-corona gerelateerd	431	59.5
totaal	724	
totaal in 2019	392	

Adviezen op onderwerp-corona gerelateerd

Onderwerpen registraties 2020 corona	aantal	percentage
bezoekregeling en dagbesteding	101	34.5
coronamaatregelen (afstand, mondkapen, behandeling)	192	65.5
	293	

Adviezen op onderwerp -niet corona gerelateerd

onderwerpen registraties 2020 niet corona	aantal	percentage
wet- en regelgeving	102	23.7
rechtsbescherming	62	14.4
passende zorg	44	10.1
wonen	43	10.0
doorverwijzen	37	8.5
(mede)zeggenschap	28	6.4
medisch	17	3.2
PGB	16	3.7
toegang tot de zorg	15	3.4
zorg voor later	15	3.4
onderwerpen divers(12)	52	15.2
totaal	431	

Registraties per kwartaal

	2020	2019	2018
1e kwartaal	138	113	113
2e kwartaal	285	98	99
3e kwartaal	148	98	111
4e kwartaal	153	83	108
totaal	724	392	431

Wijze van contact

email/website	379
telefoon	316
anders	29
totaal	724